

Комар А. П., ст. гр.СП-15-2, науковий керівник – асистент Целякова О.М.

СПРОБА КЛАСИФІКАЦІЇ ДИСКУРСІВ НА БАЗІ ПРАЦЬ А. РОДІНА ТА РЕНЕГЕНОНА

Запорізька державна інженерна академія, кафедра філософії та суспільних наук

Як відомо, побудова теорії пізнання є однією з основних задач філософії. Побудова нових теорій пізнання є досить важливою, особливо у час кризи класичних моделей пізнання. Така актуальність нашої теми. Об'єкт нашого дослідження - людська думка, різноманіття дискурсів. Предмет дослідження - можливість класифікації дискурсів.

А.Родіну праці "Математика Евкліда у світлі філософії Платона і Аристотеля" класифікує (спираючись на Платона) дискурси так: автономний дискурс (підпорядкований тільки собі, тотожний своєму предмету та не підконтрольний ніяким законам, приклад – мистецтво); гетерономний дискурс (підпорядкований певній меті); теоретичний дискурс (не тотожний меті цілком, але й не відмінний явно від неї, приклад – доказ теореми: цей дискурс не націлений на якусь мету, відмінну від себе, але і не самоцінний). Тільки до теоретичного дискурсу застосовний критерій істини: автономний дискурс цінний сам по собі і не оцінюється ніяк, дискурс гетерономний оцінюємо за ефективністю відносно його мети. Водночас чистий автономний дискурс навряд чи можливий: "Автономна мова... самостійна тільки в можливості... Славилля є підпорядкування зовнішнім, незрозумілим самому собі цілям..." (4)

Схожу класифікацію ми знайшли у працях Р. Генона. "Справжнє знання полягає в ототожненні з об'єктом цього знання, у даному випадку з Вищим Принципом... це не беруть до уваги сучасні люди: вони не визнають нічого крім чисто розумового, дискурсивного знання, яке є лише "віддзеркаленим знанням", з необхідністю непрямим і недосконалим. Але і це нижче знання вони цінують... лише в тій мірі, в якій воно здатне служити здійсненню якоїсь безпосередньої практичної мети" [1]. Отже, автономним є метафізичний дискурс. Родін пов'язує теоретичний дискурс з майєвтикою, спекулятивними міркуваннями. Цікаво, що сучасні критики майєвтики та загалом класичної філософії називають її сумішшю "тавтологій" (куди зараховують також математику та ін.) та "поганої поезії", "виразів почуття життя" [2]. Перше можна вважати теоретичним дискурсом, друге – автономним.

Відтак, ми маємо 3 види дискурсу: автономний дискурс (в чистому вигляді практично не зустрічається, наближення – релігія, метафізика), теоретичний (до якого застосовне поняття істини; перш за все точні науки) та гетерономний (релевантний певній меті). Ці види часто схрещуються: те ж мистецтво, керуючись думками Родіна, можна вважати гетерономним дискурсом, поданим як автономний; науку, яка, з одного боку, бере свій початок з Платона та все ще послуговується категорією істини, а з іншого - визнає, що займається просто побудовою моделей, які більш чи менш точно пояснюють світ [3: т.1, с.32-33; т.2, с.56-57] - гібридом теоретичного та гетерономного дискурсів.

Література:

1. Guenon R. The crisis of the modern world. http://tohno-chan.com/ddl/src/Rene_Guenon_-_The_Crisis_of_the_Modern_World.pdf;
2. Казённов Д. К. Жизнь без Бога. https://vk.com/doc-89178463_438190236;
3. Роджерс Э. Физика для любознательных. Тт. 1-3. – М.: Мир, 1969.
4. Родин А. В. Математика Евклида в свете философии Платона и Аристотеля. philomatica.org/wp-content/uploads/2012/12/Родин-А.В.-Математика-Евклида-в-свете-философии-Платона-и-Аристотеля.-2003.pdf.

